

Aan:

- de leden van de Statencommissie Omgevingsbeleid
- de voorzitter en leden van provinciale staten van Drenthe

Assen, 26 maart 2009

Behandeld door dhr. J. Grotenhuis (0592) 365438

Onderwerp: Aanvullend stuk Omvorming Programma Beheer

Geachte voorzitter/leden,

A.s. woensdag zal in de Statencommissie Omgevingsbeleid en in de vergadering van Provinciale Staten op 22 april a.s., het statenstuk Omvorming Programma Beheer behandeld worden.

Op de Index Natuur en Landschap is in IPO-verband heden een aanvulling ontvangen met betrekking tot het Onderdeel Natuurbeheer (recreatie). Daarvan treft u bijgaand een exemplaar aan.

Hoogachtend,

gedeputeerde staten van Drenthe,
namens deze,

L. Dorigo a.i.
manager Ruimtelijke Ontwikkeling

Index Natuur en Landschap

Onderdeel Natuurbeheer (recreatie)

Versie 0.3 11 februari 2009

Leeswijzer

Recreatietypen

Er worden 5 recreatietypen onderscheiden in de Index.

R0 Afgesloten natuurterrein	3
R1 Opengesteld, beperkt	4
R2 Opengesteld, basis	6
R3 Opengesteld, plus	8
R4 Opengesteld, recreatie om de stad	10

Uitgangspunten van de recreatietypen zijn:

- De recreatietypen zijn bruikbaar voor landelijke sturing.
- De recreatietypen zijn bruikbaar om afspraken op het gebied van recreatiebeheer op elkaar af te stemmen, zodat het aanbod van 'groene' recreatieruimte in overeenstemming is met doelen zoals geformuleerd in het Meerjarenplan Agenda Vitaal Platteland (MJP-2, landelijk niveau) en provinciaal beleid m.b.t. recreatie.
- De recreatietypen vormen de basis voor de sturing t.a.v. van zonerings in grote gebieden.
- Alle natuur van terreinbeherende organisaties en particulieren kan worden ingedeeld met behulp van deze recreatietypen.
- Recreatietypen sluiten elkaar onderling uit.
- Binnen een recreatietype is sprake van min of meer vergelijkbare condities, beheer en kosten m.b.t. recreatief gebruik.
- De recreatietypen zijn geschikt om zowel de actuele als de gewenste situatie te beschrijven.
- Indeling in recreatieve typen brengt een geringe administratieve last met zich mee.

De beschrijvingen van de recreatietypen zijn opgebouwd uit 3 blokken:

- **Terreinkenmerken:** omvat een algemene beschrijving van de recreatieve gebruiksmogelijkheden van het terrein. Ook zijn een aantal voorbeelden vanuit het Staatsbosbeheer-areaal opgenomen, die als referenties kunnen dienen.
- **Beoogde inrichting:** In dit blok staan de factoren beschreven, op basis waarvan door LNV de sturing voor recreatie is vormgegeven (afgeleide van de zgn. operationele doelen uit het MJP-2, agenda Vitaal Platteland). Het betreft: de Mate van openstelling, de Bekendheid, de Opvangcapaciteit en de Bereikbaarheid (geldt alleen voor type 4 Opengesteld, Recreatie om de Stad). De afbakening tussen de verschillende recreatietypen wordt aangegeven door de factor Opvangcapaciteit, die per type verschillend is.
- **Terreininrichting en beheer:** dit gedeelte is een uitwerking naar de meest voorkomende beheer- en inrichtingsaspecten m.b.t. het recreatiebeheer. Let wel: het betreft indicatieve (en geen verplichte!) uitwerkingen van het recreatietype. Deze indicatieve inrichting geeft aan hoe de doelen (zoals onder Beoogde inrichting beschreven) globaal kunnen worden behaald. Uiteraard geldt dat maatwerk op grond van de lokale situatie en regionale zonerings altijd aan de orde is. Daarnaast is deze uitwerking de grondslag voor de berekening van de standaardkostprijs.

De recreatietypen worden op een schaal van tenminste 50 ha toegepast. Natuurgebieden kleiner dan 50 ha worden dus niet onderverdeeld in verschillende typen, maar worden toebedeeld aan 1 recreatietype.

R0 Afgesloten natuurterrein

0. AFGESLOTEN NATUURTERREIN

Terreinkenmerken

Beschrijving terrein	Permanent fysiek en/of juridisch afgesloten voor publiek op basis van zwaarwegende natuurwetenschappelijke waarden, op basis van bescherming van de persoonlijke levenssfeer of omwille van de veiligheid en/of bereikbaarheid. Het gebied is niet beleefbaar. De belevingswaarde van het gebied is dan ook beperkt tot de beleving van het terrein als onderdeel van het landschap.
----------------------	--

Voorbeelden (Staatsbosbeheer)

Rottum, Lauwersmeer (ged.)

Beoogde inrichting (verplicht/ verbonden met operationele doelen LNV/MJP-2)

Mate van openstelling	Terrein afgesloten voor publiek
-----------------------	---------------------------------

Opvangcapaciteit	n.v.t.
------------------	--------

Terreininrichting en beheer (optioneel, indicatief):

Belevingswaarde landschap	In samenhang met de beperkte openstelling is ook de belevingswaarde beperkt. De nadruk ligt meestal op de beleving van het terrein als deel van het landschap. Van belang is dat de opbouw van het landschap zichtbaar moet blijven.
---------------------------	--

Mate van openstelling	Afgesloten, terrein kan hooguit worden bezocht met beperkt aantal publieksexcursies (< 100 excursies/jaar).
-----------------------	--

Surveillance/toezicht	noodzakelijk
-----------------------	--------------

R1 Opengesteld, beperkt

1 OPENGESTELD, INRICHTINGSNIVEAU BEPERKT	
<u>Terreinkenmerken</u>	
Beschrijving terrein	Permanent of tijdelijk opengesteld. Of afgesloten, maar dan ruim beleefbaar. Er is sprake van een lage bezoekintensiteit en een beperkt voorzieningenniveau. In opengestelde gebieden zijn er eenvoudige mogelijkheden voor extensief recreatief gebruik. In geval van struinnatuur moet het terrein tenminste in het zomerseizoen betreedbaar zijn.
Voorbeelden (Staatsbosbeheer)	Boschplaat/Terschelling, Molenpolder (Utrecht), Krammer-Volkerak (ged.)

<u>Beoogde inrichting (verplicht, verbonden met operationele doelen LNV/MJP-2)</u>	
Mate van openstelling	Terrein is volledig (minimaal 358 dagen/jaar) en zonder betaling toegankelijk voor wandelen en rusten, behoudens daar waar sprake is van maatregelen in verband met specifieke beschermingsdoelstellingen. Of terrein is afgesloten, maar ruim beleefbaar (zie uitwerking onder Terreininrichting en beheer).
Bekendheid	Bekendheid wordt gegeven m.b.t. de mate van openstelling
Opvangcapaciteit (indien opengesteld)	Gemiddelde opvangcapaciteit: < 3 personen/ha op de normdag (10 ^e drukste dag).

Terreininrichting en beheer
(optioneel, indicatief):

Belevingswaarden landschap	Landschap als groen decor en afwisselend, bij voorkeur met opgaande begroeiing; Natuur/groene uitstraling (rust, ruimte en stilte); geen man-made artefacten Landschap dient als habitat voor flora en fauna, wildernis. Verschillende soorten flora en fauna. De opbouw van het landschap moet zichtbaar blijven; informatie over opbouw landschap of typische bebouwing e.d.
Mate van openstelling	Terrein is volledig (minimaal 358 dagen/jaar) en zonder betaling toegankelijk voor het publiek, behoudens daar waar sprake is van maatregelen in verband met specifieke beschermingsdoelstellingen of <ul style="list-style-type: none">- Het (afgesloten) terrein is volledig visueel beleefbaar: terreinen (van een 'open landschapstype'), die maximaal 300 meter breed zijn en beleefbaar zijn vanaf een voor recreatief verkeer toegankelijke (water-)weg; wandelpad, fietspad, rustige (eenbaans)weg of waterweg waarlangs men kan wandelen, fietsen of kanoën e.d.- In het (afgesloten) terrein wordt een bovengemiddelde inspanning geleverd om de beleefbaarheid te vergroten d.m.v. observatiehutten, uitkijktorens, of vergelijkbare voorzieningen: het terreindeel van een 'open landschapstype' is tot 300 m. vanaf de voorziening ruim beleefbaar of- In het (afgesloten) terrein wordt een bovengemiddelde inspanning geleverd om de beleefbaarheid te vergroten door het aanbieden van meer dan 100 excursies per jaar.
Indien opengesteld:	
Dichtheid van (vaar-)wegen en paden	> 5 m/ha en < 15 m/ha
Parkeervoorziening	0 – 10 parkeervakken/100 ha (20m ² per vak)
Voorzieningen t.b.v. zonering	p.m. (bebording, bewegwijzering, markering, slagbomen, rasters, recreatiemeubilair, e.d.)
Voorzieningen t.b.v. voorlichting	1 informatiepaneel/ 1667 ha. 1 observatiepunt/1000 ha. 1 informatieve wandelroute/1500 ha.
Activiteiten t.b.v. voorlichting	4 rondleidingen/500ha/jaar
Surveillance/toezicht	noodzakelijk
Monitoring	Inventarisatie inrichting en beheer noodzakelijk
Ruimen recreatievuil	Ruimen recreatievuil incl. storkosten

R2 Opengesteld, basis

2 OPENGESTELD, INRICHTINGSNIVEAU BASIS

Terreinkenmerken

Beschrijving terrein	Permanent of tijdelijk opengesteld. Gemiddelde bezoekenintensiteit, gemiddeld voorzieningenniveau. Goede mogelijkheden voor extensieve recreatie, bijv. wandelen, fietsen, paardrijden, struinen, varen/kanoën, natuur en landschapsobservatie.
Voorbeelden (Staatsbosbeheer)	Boswachterijen Hooghalen, Schoonloo, Horsterwold (Flevoland), Meinweg

Beoogde inrichting (verplicht, verbonden met operationele doelen

LNV/MJP-2)

Mate van openstelling	Terrein is volledig (minimaal 358 dagen/jaar) en zonder betaling toegankelijk voor wandelen en rusten, behoudens daar waar sprake is van maatregelen in verband met specifieke beschermingsdoelstellingen
Bekendheid	Bekendheid wordt gegeven m.b.t. de mate van openstelling
Opvangcapaciteit	Gemiddelde opvangcapaciteit: 3 – 5 personen/ha op de normdag (10 ^e drukste dag).

Terreininrichting en beheer (optioneel, indicatief):

Belevingswaarden landschap	Landschap als groen decor en afwisselend, bij voorkeur met opgaande begroeiing; Natuur/groene uitstraling (rust, ruimte en stilte); geen man-made artefacten Landschap dient als habitat voor flora en fauna, wildernis. Verschillende soorten flora en fauna. De opbouw van het landschap moet zichtbaar blijven; informatie over opbouw landschap of typische bebouwing e.d.
Mate van openstelling	<ul style="list-style-type: none">- Publiek kan en mag zich permanent (minimaal 358 dagen/jaar) binnen de grenzen van het terrein begeven- Op basis van zwaarwegende natuurwetenschappelijke waarden kan het terrein tijdelijk worden afgesloten. De periode van afsluiting is strikt beperkt tot bijv. het broedseizoen of de winterperiode.
Dichtheid van (vaar-)wegen en paden	> 15 m/ha. en < 50 m/ha, waarvan <ul style="list-style-type: none">- gemarkeerd wandelpad: > 1 m/ha en < 10 m/ha- fietspad: > 1 m/ha en < 5 m/ha- ruiterspad: > 1 m/ha en < 5 m/ha- ATB-route: > 0 m/ha en < 2 m/ha In geval van waterrecreatie : <ul style="list-style-type: none">- vaarwegen (waterrecreatie) > 5 m/ha en < 15 m/ha
Breedte wegen en paden	<ul style="list-style-type: none">- wandelpad: gem. 1,25 m.- Fietspad: gem. 1,50 m- ruiterspad: gem. 1,00 m- ATB-route: gem. 1,00 m
Parkeervoorziening	0 – 20 parkeervakken/100 ha (20m ² per vak)
Dagrecreatieterrein	> 4 m ² /ha en < 8 m ² /ha
Voorzieningen t.b.v. zonering	p.m. (bebording, bewegwijzering,markering,slagbomen, rasters, recreatiemeubilair, e.d.)
Voorzieningen t.b.v. voorlichting	1 informatiepanelen/ 286 ha. 1 observatiepunt/1000 ha 1 inforuimte/6000 ha 1 informatieve wandelroute/750 ha. Recreatiekaart/folders
Activiteiten t.b.v. voorlichting	10 rondleidingen/500ha/jaar
Surveillance/toezicht	noodzakelijk
Monitoring	Inventarisatie inrichting en beheer noodzakelijk
Ruimen recreatievuil	Ruimen recreatievuil incl. stortkosten

R3 Opengesteld, plus

3 OPENGESTELD, INRICHTINGSNIVEAU PLUS

Terreinkenmerken

Beschrijving terrein	Permanent opengesteld. Hogere bezoekenintensiteit, hoger voorzieningenniveau. Ruime mogelijkheden voor route- en plaatsgebonden dagrecreatie, zoals: wandelen, fietsen, paardrijden, varen/kanoën, sport en spel, dagkamperen.
Voorbeelden (Staatsbosbeheer)	(Duin)boswachterijen Wassenaar, Noordwijk, De Vuursche, Dorst (bij Breda), Vaals

Beoogde inrichting (verplicht, verbonden met operationele doelen LNV/MJP-2)

Mate van openstelling	Terrein is volledig en zonder betaling toegankelijk wandelen, fietsen en rusten, behoudens daar waar sprake is van maatregelen in verband met specifieke beschermingsdoelstellingen
Bekendheid	Bekendheid wordt gegeven m.b.t. de mate van openstelling
Opvangcapaciteit	Gemiddelde opvangcapaciteit: 5 – 20 personen/ha op de normdag (10 ^e drukste dag).

Terreininrichting en beheer
(optioneel, indicatief):

Belevingswaarden landschap	Landschap als groen decor en sterk afwisselend, bij voorkeur met opgaande begroeiing; Natuur/groene uitstraling (rust, ruimte en stilte); geen man-made artefacten. Landschap is functioneel, duidelijke plekken waar iets te beleven valt. Verzorgde natuur met iets extra's (geurende en bloeiende struiken en bomen). Drukte, ontmoetingsplekken voor (veel) mensen. Landschap ten dienste van sport-activiteiten, inrichtingseisen, die horen bij sportbeoefening.
Mate van openstelling	Publiek kan en mag zich permanent binnen de grenzen van het terrein begeven.
Dichtheid van (vaar-)wegen en paden	> 50 m/ha en < 150 m/ha, waarvan: - gemarkeerd wandelpad: > 10 m/ha en < 25 m/ha - fietspad: > 5 m/ha en < 20 m/ha - ruiterspad: > 5 m/ha en < 20 m/ha - ATB-route: > 2 m/ha en < 6 m/ha In geval van waterrecreatie : - vaarwegen (waterrecreatie) > 5 m/ha en < 15 m/ha
Breedte wegen en paden	- wandelpad: gem. 1,50 m. - Fietspad: gem. 2,00 m - ruiterspad: gem. 1,00 m - ATB-route: gem. 1,00 m
Parkeervoorziening	20 – 70 parkeervakken/100 ha (20m ² per vak)
I.g.v. waterrecreatie	Natuurvriendelijke oevers, visstekken, aanlegplaatsen/steigers
Dagrecreatieterrein	> 7 m ² /ha en < 40 m ² /ha (zo mogelijk met waterspeelplaats)
Voorzieningen t.b.v. zonering	bebording, bewegwijzering, markering, slagbomen, rasters, recreatiemeubilair, e.d.
Voorzieningen t.b.v. voorlichting	1 informatiepaneel/143 ha 1 informatieve wandelroute/375 ha 1-2 recreatiekaarten/500 ha. 1 Observatiepunt/1500 ha 1 inforuimte/5000 ha Folders
Activiteiten t.b.v. voorlichting	10-20 rondleidingen/500 ha/jaar
Surveillance/toezicht	noodzakelijk
Monitoring	Inventarisatie inrichting en beheer noodzakelijk
Ruimen recreatievuil	Ruimen recreatievuil incl stortkosten

R4 Opengesteld, recreatie om de stad

4 OPENGESTELD, RECREATIE OM DE STAD	
<u>Terreinkenmerken</u>	
Beschrijving terrein	Ligging binnen contouren RODS (rijksbeleid). Permanent opengesteld. Zeer hoge bezoekenintensiteit, hoog voorzieningenniveau. Ruime mogelijkheden voor route- en plaatsgebonden dagrecreatie, zoals: wandelen, fietsen, paardrijden, sport en spel, dagkamperen. Horeca, enz.
Voorbeelden (Staatsbosbeheer)	Haaglanden (Zoetermeer/Delft), Gaasp en Diem (Amsterdam), Valckestein (Rotterdam).

<u>Beoogde inrichting (verplicht, verbonden met operationele doelen LNV/MJP-2)</u>	
Mate van openstelling	Terrein is volledig en zonder betaling toegankelijk voor wandelen, fietsen en rusten
Bekendheid	Bekendheid wordt gegeven m.b.t. de mate van openstelling
Opvangcapaciteit	Gemiddelde opvangcapaciteit: tenminste 20 personen/ha op de normdag (10 ^e drukste dag).
Bereikbaarheid	Terrein is goed bereikbaar via met name wandel- en fietspaden vanuit de woonomgeving

Terreininrichting en beheer
(optioneel, indicatief):

Belevingswaarden landschap	Landschap als groen decor en sterk afwisselend, bij voorkeur met opgaande begroeiing; Natuur/groene uitstraling (rust, ruimte en stilte); geen man-made artefacten. Landschap is functioneel, duidelijke plekken waar iets te beleven valt. Verzorgde natuur met iets extra's (geurende en bloeiende struiken en bomen). Drukte, ontmoetingsplekken voor (veel) mensen.
Mate van openstelling	Publiek kan en mag zich permanent binnen de grenzen van de planeenheid begeven.
Dichtheid van (vaar-)wegen en paden	> 150 m/ha en < 300 m/ha waarvan: - gemarkeerd wandelpad: > 25 m/ha en < 65 m/ha - fietspad: > 30 m/ha en < 45 m/ha - ruiterspad: > 15 m/ha en < 40 m/ha - ATB-route: > 2 m/ha en < 6 m/ha
Breedte wegen en paden	- wandelpad: gem. 2,00 m. - Fietspad: gem. 2,50 m - ruiterspad: gem. 1,00 m - ATB-route: gem. 1,00 m
Parkeervoorziening	50 - 80 parkeervakken/100 ha (1 vak = 20m ²)
Waterrecreatie	Visstekken
Dagrecreatieterrein	> 200 m ² /ha en < 600 m ² /ha (desgewenst met BBQ-plaatsen en waterspeelplaatsen)
Voorzieningen t.b.v. zonering	bebording, bewegwijzering, markering, slagbomen, rasters, recreatiemeubilair, e.d.
Voorzieningen t.b.v. voorlichting	1 informatiepaneel/100 ha 1 informatieve wandelroute/200 ha 1 – 2 recreatiekaarten / 500 ha 1 Observatiepunt/2000 ha Folders
Activiteiten t.b.v. voorlichting	25 – 35 rondleidingen/500 ha/jaar
Surveillance/ toezicht	noodzakelijk
Monitoring	Inventarisatie inrichting en beheer noodzakelijk
Ruimen recreatievuil	Ruimen recreatievuil incl. stortkosten